

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้ง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๓
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๒๐

คำนำ

ปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จัดตั้งขึ้นในชุมชนนั้น นอกจากจะเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ในด้านการสร้างความรักความสามัคคี การสร้างนิสัยประหยัด และเห็นคุณค่าของการใช้เงินแล้วยังนำไปสู่ความมั่นคงของเงินทุนตนเอง ครอบครัว และชุมชนในอีกทางหนึ่งด้วย อีกทั้งยังสามารถเกื้อกูลสนับสนุนการดำเนินงานในโครงการต่างๆ ของกรมการพัฒนาชุมชน เช่น โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP) และการดำเนินงานกองทุนชุมชนต่างๆ ของรัฐบาลที่มีอยู่ในชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น ซึ่งทำให้งานดังกล่าวมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ดังนั้น เพื่อเป็นการขยายผลแนวคิดของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้จัดทำแนวทางการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยรวบรวมและปรับปรุงจากคู่มือ แนวทาง ระเบียบ ตลอดจนหนังสือสั่งการ และคัดลอกองค์ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของบุคลากรกรมการพัฒนาชุมชน (KM Blog) ซึ่งเนื้อหาสาระที่เป็นข้อคิด/แนวทางนำมาเรียบเรียงรวบรวมไว้ในเอกสารให้ครอบคลุมความเป็นมา วัตถุประสงค์ ความสำคัญ ตลอดจนวิธีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างง่ายๆ เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักคิดของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในชุมชน อย่างแท้จริง

กรมการพัฒนาชุมชนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเมื่อเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน โดยเฉพาะพัฒนากรที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่ และผู้ที่สนใจ ได้เข้าใจและเห็นข้อดีของการมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในชุมชนอย่างถ่องแท้ แล้วนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลในพื้นที่ อันจะส่งผลให้ “ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง” ต่อไป

กรมการพัฒนาชุมชน
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

แนวทางการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สารบัญ

คำนำ

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ ทำไมต้องมีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๑
- วงจรแห่งความยากจน	๓
- วงจรแห่งความจนด้านการใช้จ่ายเงิน	๕
- วงจรแห่งความเจริญด้านการใช้จ่ายเงิน	๗
ส่วนที่ ๒ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแก้ปัญหาความยากจนได้อย่างไร	๙
- สร้างทุนชุมชนที่ยั่งยืน	๑๐
- สร้างเครื่องมือพัฒนาคนโดยการใช้เงิน	๑๒
- สร้างทุนและผลตอบแทนจากสัจจะ	๑๔
- พัฒนาชุมชนด้วยหลักคุณธรรม	๑๖
- พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	๑๘
- สร้างโรงเรียนผู้นำวิถีประชาธิปไตย	๒๐
- สร้างวิทยาลัยฝึกหัดนักธุรกิจ	๒๒
ส่วนที่ ๓ พัฒนารับการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๒๔
- แนวทางการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๒๕
- เอกสารที่ต้องจัดเตรียมในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๓๓
ภาคผนวก	
- ข้อสังเกตในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๓๖
- ข้อสังเกตการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ภายหลังการจัดตั้งเรียบร้อยแล้ว	๓๗
- ข้อเตือนใจสำหรับพัฒนากรและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๓๘

ส่วนที่ ๑

ทำไมต้องมีการจัดตั้ง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประชาชนในชนบทรวมตัวกันแก้ไขปัญหาคาดแคลนเงินทุน และปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพด้วยตนเอง โดยการฝึกฝนให้ประชาชนรู้จักประหยัด อดออม เก็บสะสมเงินทุนที่เหลือจากการใช้จ่ายมาฝากไว้กับกลุ่มเป็นประจำและสม่ำเสมอเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และหลักคุณธรรมของประชาชนซึ่งเป็นไปตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนน้อมนำหลักปรัชญาฯ ดังกล่าว มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในทั่วทุกภาคของประเทศ

๓

การผลิตต่ำ

รายได้น้อย

เงินทุนน้อย

การออมน้อย

บ่อเกิดของความยากจน

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“ในสถานการณ์ปัจจุบันการพัฒนาอาชีพเกษตรกรยังประสบกับปัญหาผลผลิต การเกษตรลดลง ขณะเดียวกันราคาของผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอน รายได้ ของเกษตรกรโดยรวมจึงไม่มั่นคงแน่นอนไปด้วย แต่ภาระค่าใช้จ่ายมีมาก ทำให้มี การออมน้อย นอกจากนี้ สภาพการเกษตรในชนบทยังตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของพ่อค้า คนกลางซึ่งมีอยู่จำนวนมากที่ดำเนินธุรกิจซื้อขายและให้สินเชื่อแก่เกษตรกร โดยเฉพาะ การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อช่วยในการผลิต แม้จะเพิ่มผลผลิตได้ปริมาณมากขึ้น แต่เกษตรกรก็ต้องใช้ต้นทุนสูงตามขึ้นไปด้วย ปัญหาของเกษตรกรจึงตกอยู่ภายใต้

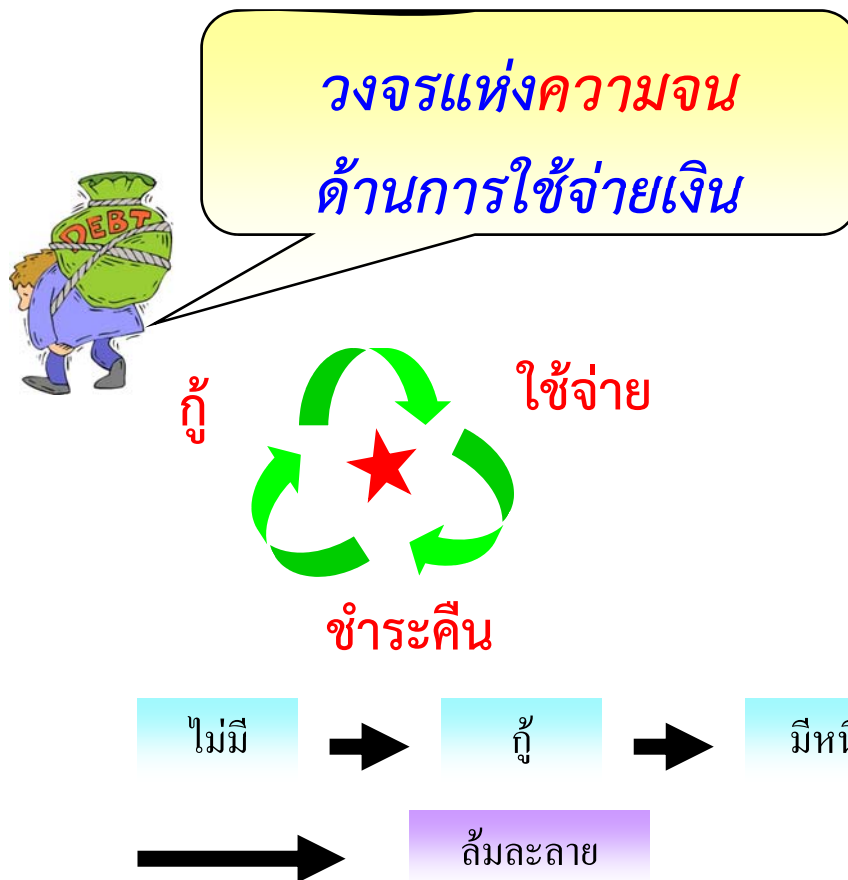
“วงจรแห่งความยากจน” คือ การผลิตต่ำ รายได้น้อย การออมน้อย เงินทุนน้อย มาโดยตลอด ดังนั้นการพัฒนาการผลิตทางการเกษตรและพัฒนา แหล่งเงินทุนเพื่อการผลิตให้ประสานสอดคล้องกันจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น เพราะเงินทุนนั้น จะเป็นเครื่องช่วยเร่งให้เกษตรกรได้ใช้ประสิทธิภาพของตนเพื่อการผลิตได้อย่างเต็มที่

ผลผลิตต่ำ เพราะเกษตรกร

- ขาดทุนทรัพย์
- ขาดความรู้
- ขาดการประหยัด
- ขาดบริการทางสังคม
- ขาดความขยัน
- ขาดการแนะนำที่ถูกต้อง
- ขาดความร่วมมือในชุมชน

๕

ตัวอย่าง

นาย ก. กู้เงิน นาย ข. ๓๐,๐๐๐ บาท เสียค่าเล่าเรียนบุตรและลงทุนประกอบอาชีพ สัญญาใช้คืน ๖ เดือน และเอาบ้านจำนอง โดยนาย ข. คิดดอกเบี้ยละ ๑๐ นาย ก. ใช้เงินไปเพื่อการศึกษาลูกและลงทุนประกอบอาชีพ ซึ่งมีกำไรไม่มากนัก นาย ก. ไม่สามารถหาเงินใช้คืนเมื่อถึงกำหนดแก่ นาย ข. ได้ ซึ่งต้องจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ย ๔๘,๐๐๐ บาท นาย ก. จึงต้องไปกู้เงิน นาย ค. ๔๘,๐๐๐ บาท เพื่อเอามาชำระหนี้ นาย ข. แม้หนี้รายหนึ่งจะหมดไป แต่นาย ก. ก็ต้องเป็นหนี้ นาย ค. ซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละ ๑๕ กำหนดใช้คืน ๖ เดือน เมื่อถึงกำหนด นาย ก. ต้องหาเงิน ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยจำนวน ๙๑,๒๐๐ บาท มาใช้คืน นาย ค. ซึ่งก็ไม่ว่าจะไปหาจากที่ไหน ทั้งๆ ที่นาย ก. กู้เงินครั้งแรก ๓๐,๐๐๐ บาท ช่วงเวลาเพียงแค่ ๑ ปี นาย ก. มีหนี้สินทั้งสิ้น เกือบ ๑ แสนบาท และสุดท้ายบ้านอาจถูกยึด เป็นต้น

หมายเหตุ

- นาย ข. เป็นนายทุนเงินกู้ยืมระบบคนบ้านเดียวกับนาย ก.
- นาย ค. เป็นนายทุนเงินกู้ยืมระบบอำเภอข้างเคียง

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“สาเหตุของการก่อกวนหนี้สินของประชาชนส่วนมากเกิดจากความอยากมี อยากได้ ในขณะที่ฐานะทางการเงินของตนเองไม่ดีพอ แต่ด้วยความอยากได้จึงยอมที่จะก่อกวนเพื่อนำเงินไปใช้จ่ายจ่ายซื้อของที่ตนเองอยากได้ ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่าผู้ที่ก่อกวนเพราะความจำเป็นจริงจะไม่มี เพียงแต่น้อยกว่าเท่านั้นเอง อีกประการหนึ่งเกี่ยวกับสาเหตุของหนี้สินคือค่านิยมทางสังคม เมื่อเห็นคนอื่นซื้อโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ก็อยากได้ แต่ลืมว่าฐานะการเงินยังมีเงินน้อย จึงต้องยอมกู้ ใช้เงินในอนาคต ยอมรับภาระดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นจนกว่าจะผ่อนชำระหมด ขณะที่ส่วนหนึ่งที่ก่อกวนเพราะความจำเป็น กรณีที่เจ็บป่วยกะทันหันไม่สามารถรอกเวลาได้ แต่ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม จากวงจรแห่งความยากจน หากมีรายได้น้อย มีเงินออมน้อย มีเงินทุนน้อย ก็ต้องการเงินกู้เพื่อไปเพิ่มเติมทุนและหากซ้ำร้ายการผลิตจากเงินที่นำไปลงทุน

มีผลผลิตต่ำอีก ก็ยอมเป็นหนี้สินอยู่เรื่อยไป เข้าสู่ “วงจรแห่งความจนด้านการใช้จ่ายเงิน” ซึ่งส่วนมาก นอกจากจะมีหนี้สินเดิมอยู่แล้ว ยังก่อกวนใหม่ จนอาจมีหนี้สินล้นพ้นตัว ทำยที่สุดก็เป็นบุคคลล้มละลายได้”

๗

วงจรแห่งความเจริญ
ด้านการใช้จ่ายเงิน

$$\begin{array}{c} \text{มีทุนของตนเอง} + \text{ทุนที่กู้มา} \\ = \text{มีทุนมากพอที่จะประกอบอาชีพ} \end{array}$$

ความเจริญด้านการใช้จ่ายเงินของบุคคลจะมีได้ก็ต้อง
เริ่มที่ **“ประหยัด”** ถ้าเริ่มที่กู้แล้วจะต้องจนเรื่อยไป
การประหยัดจะสนับสนุนให้เกิดการออม หากออม
ไม่พอที่จะขยายงาน ก็สามารถเพิ่มเงินทุนโดยกู้จาก
ที่อื่น ทำให้มีเงินทุนเพียงพอในการประกอบอาชีพ
เป็นการเพิ่มกำลังด้านเงินทุนเพื่อการผลิตและมีกำลัง
การใช้คืนเงินกู้มาก เพราะเรากู้มาแต่น้อย

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การที่จะใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ จะต้องมี วินัยทางการเงินที่ดี
ตาม “**วงจรแห่งความเจริญด้านการใช้จ่ายเงิน**” ดังนี้

๑. ประหยัด

เป็นการรู้จักรักษาทรัพย์ ใช้จ่ายอย่างฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ฟุ่มเฟือย
เก็บหอมรอมริบ

๒. สะสม

เป็นการออมเงินในส่วนรายได้ที่เหลือจากหักค่าใช้จ่าย เงินออมเป็นปัจจัยสำคัญ
ที่จะทำให้เป้าหมายของบุคคลซึ่งกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ และ
สามารถใช้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยไม่ต้อง
พึ่งพาบุคคลอื่น การออมจึงควรกระทำอย่างสม่ำเสมอ และเป็นกิจนิสัย สิ่งจูงใจ
ที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากขึ้น คือเป้าหมาย หากมีเป้าหมาย
จะประกอบอาชีพค้าขายและมีเงินออมไว้จำนวนหนึ่งก็จะ “มีทุนของตนเอง”
ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญช่วยให้ถึงเป้าหมายในอนาคตได้

๓. กู้

เป็นการใช้บริการสินเชื่อทางการเงินจำนวนหนึ่ง ในส่วนที่เกินความสามารถ
ในการสะสมด้วยตนเอง มารวมกับเงินทุนของตนเอง เพื่อเป็นเงินทุนที่มากพอ
สำหรับดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

๔. ชำระคืน

เป็นการตระหนักถึงหน้าที่ของลูกหนี้ที่ดี ต้องชำระคืนให้ตรงเวลา เพื่อประโยชน์
ด้านเครดิตทางการเงิน ซึ่งอาจจำเป็นต่อการกู้ยืมเงินในกิจกรรมสำคัญ หากมี
ระเบียบวินัยทางการเงินดี จะเป็นประโยชน์ต่อการกู้ยืมเงินในอนาคต เนื่องจาก
ศัตรูทางการเงินตัวฉกาจคือตัวของผู้กู้เอง ทุกปัญหาคนเรานั้นเองที่เป็นคนสร้าง
มันขึ้นมา ดังนั้น เพื่อความสุขในชีวิต ควรบริหารจัดการค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม
สร้างนิสัยมีเงินก่อนค่อยซื้อ

ส่วนที่ ๒

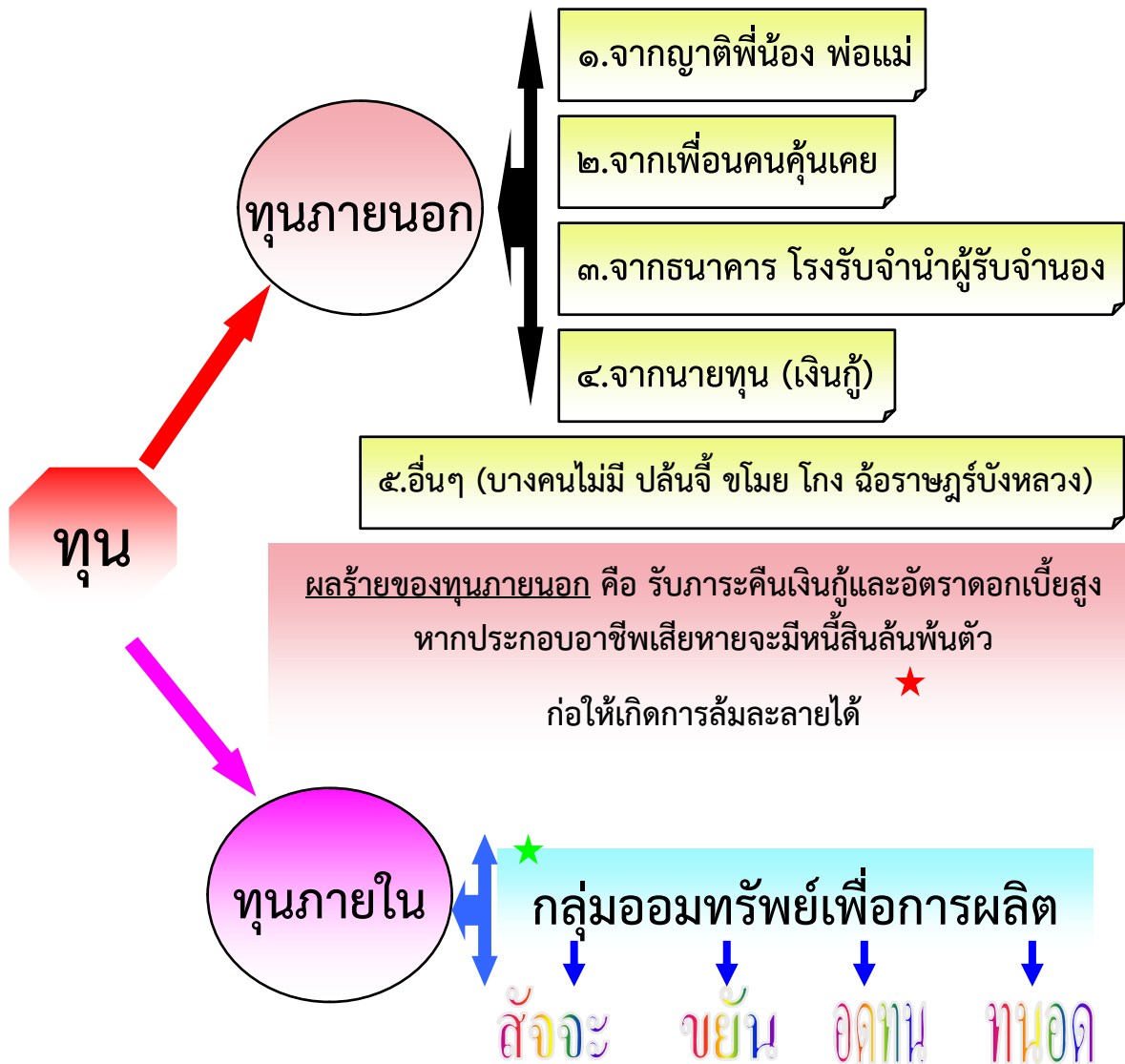
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
แก้ปัญหาคความยากจนได้อย่างไร

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สร้าง

ทุนชุมชนที่ยั่งยืน

รายได้น้อย แต่รู้ประหยัดแล้วสะสมรวมกันที่จะ
มีทุนของตนเอง รู้คิดและอดออมดำรงชีพ
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นแนวคิดการแก้ไขปัญหา

การขาดแคลนเงินทุนเพราะคนจนในชนบทถูกปิดล้อมด้วยวงจรแห่งความยากจน ดังนั้น การหาเงินมาเพื่อลงทุน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก การให้ชาวชนบทมารวมกลุ่มออมเงิน แล้วนำไปทำทุนนั้น เป็นทางออกที่ดีทางหนึ่ง ซึ่งในสังคมปัจจุบัน เงินทุนเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาหมู่บ้าน ถ้าไม่มีเงินทุนชาวบ้านก็ยากที่จะทำอะไรได้ ดังนั้น การสะสมเงินทุน การสร้างกองทุนสำหรับหมู่บ้านจึงต้องทำกัน เพื่อนำเงินไปพัฒนาหมู่บ้าน ไปส่งเสริมอาชีพ และช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่างๆ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่เพียงแต่จะสร้างแหล่งเงินทุนให้กับหมู่บ้าน เป็น “เงินทุนภายใน” เป็นแหล่งกักเก็บเงินไปประกอบอาชีพ มีการช่วยเหลือสวัสดิการที่ประกันความเจ็บป่วยเท่านั้น หากแต่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ยังก่อให้เกิดการรวมกลุ่มสินค้าของชาวบ้าน มีการซื้อ-ขายด้วยราคาที่เป็นธรรม รวมทั้งลดการพึ่งพา “เงินทุนภายนอก” มีกระแสการเงินหมุนเวียน ภายในหมู่บ้าน คือความจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในระบบที่ชาวบ้านยังถูกอิทธิพลจากเศรษฐกิจหรือการใช้เงินตราครอบงำอยู่

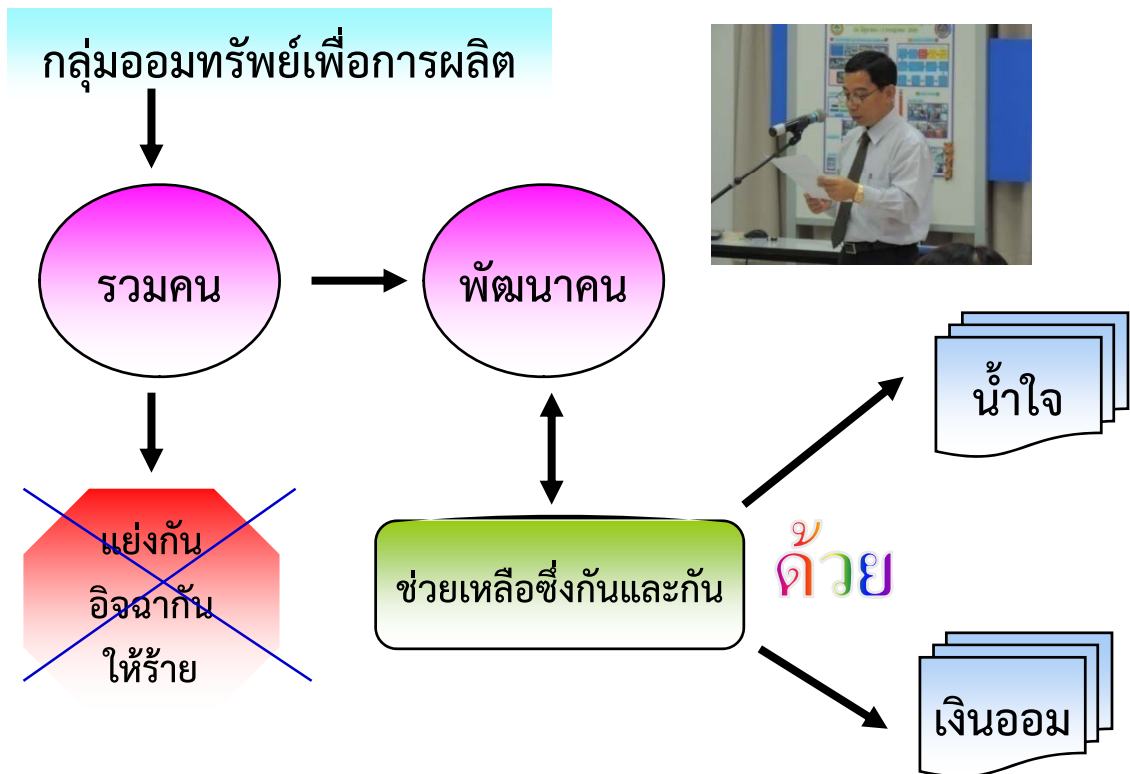

๑๒

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สร้าง

เครื่องมือพัฒนาคนโดยใช้ “เงิน”

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ การรวมคนที่รู้จักกัน
ออมเงินไว้ช่วยกันตามความสามารถของแต่ละคน
เพื่อทำให้มีเงินทุนไว้ใช้ในการประกอบอาชีพ
และใช้จ่ายในยามเจ็บไข้ได้ป่วยหรือยามจำเป็น
เป็นการหาทางช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
โดยสร้างนิสัยการออมบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
นำไปสู่ความเจริญมั่นคงในชีวิต

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพที่จะช่วยเหลือตนเอง และร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเองได้ด้วยตนเอง โดยวัตถุประสงค์ของการออมทรัพย์ก็เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคคลคือสมาชิกและครอบครัวของสมาชิก ให้สามารถสร้างครอบครัวที่มั่นคงอันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมในภาพรวมที่เข้มแข็งและยั่งยืน ดังนั้นวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุถึงเป้าหมายสูงสุดได้ พึงยึดแนวปฏิบัติ “รวมคน” หมายถึง รวมคนที่มีปัญหาที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน มีจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายเดียวกัน สมัครใจที่จะร่วมแรงร่วมใจกันแก้ปัญหา ไม่ใช่เป็นคนที่เข้ามาโดยหวังผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งนั่นจะเป็นจุดเริ่มต้นของการ “พัฒนาคน” โดยแท้ และเมื่อมีการผนึกกำลังกันแล้ว จะเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคคลทำให้เกิดกลุ่มที่มีลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน กล่าวคือ ช่วยให้เพื่อนสมาชิกมีรายได้ มีความเป็นอยู่ดีขึ้น นี่คือการ “ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน”

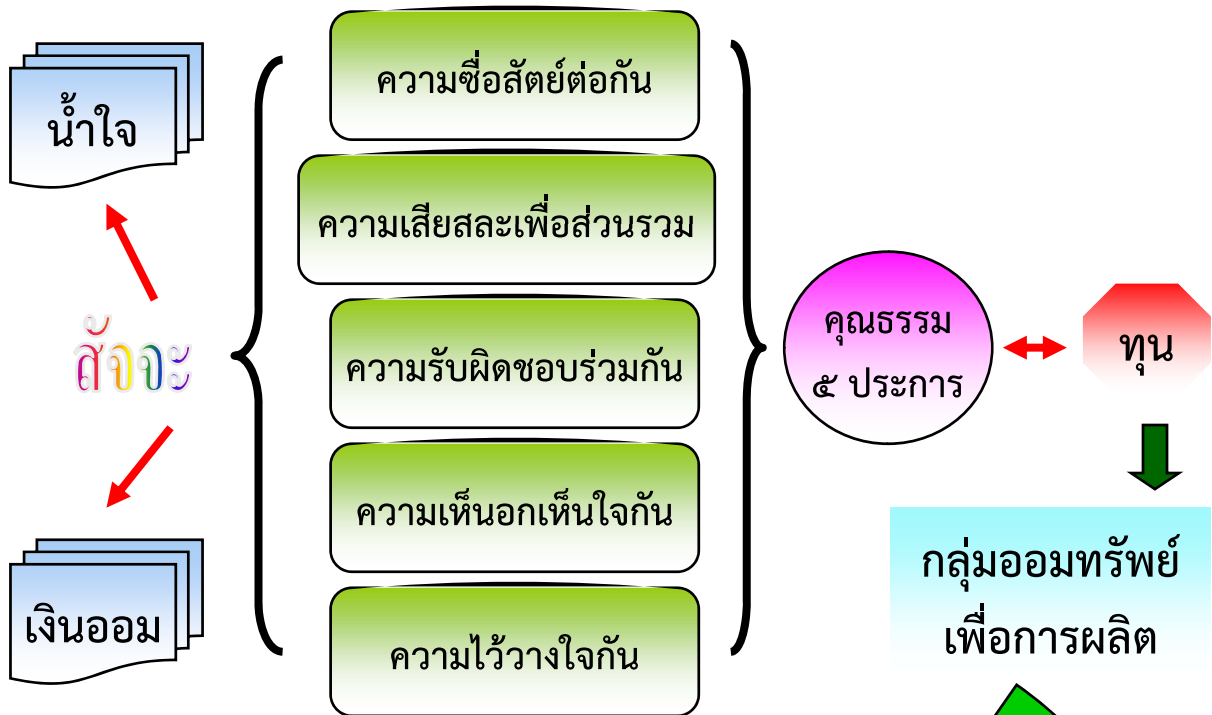

๑๔

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

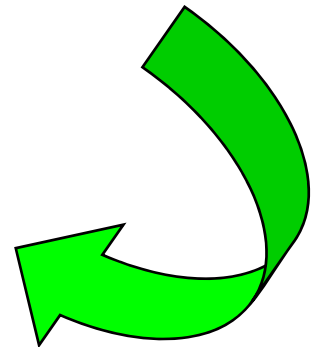
สร้าง

ทุนและผลตอบแทนจาก “สัจจะ”

- ☀ ได้กับตัวเรา ทำให้รู้ “ประหยัด” อดออม
มีเงินออมใช้จ่ายยามจำเป็น ฉุกเฉิน
- ☀ มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ
- ☀ ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ตามหลักคุณธรรม
๕ ประการ
- ☀ ได้ช่วยเหลือกันในชุมชน
- ☀ มีสวัสดิการชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย
- ☀ ได้รับการช่วยเหลือด้านการซื้อขายผลิตผล
และมีกิจกรรมที่ช่วยเหลือเราเช่น ศูนย์สาธิต
การตลาด ปั่นน้ำมัน โรงสีข้าวชุมชน รถเกี่ยวข้าว
ลานตากผลผลิต ธนาคารข้าว และกิจกรรม
ที่เป็นประโยชน์เพื่อสมาชิกอีกมากมาย

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

★ มีกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต
แล้วได้อะไร ?

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นวิธีการระดมเงินออมและ
ทรัพยากรอื่นของแต่ละบุคคล เป็น “เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต”
นำมาจัดสรรให้บริการกับสมาชิกในชุมชน เพื่อช่วยเหลือตนเองยามปกติ และ
ช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามประสบปัญหา ด้วยความเอื้ออาทรโดยพฤติกรรม
ความมีวินัยในการออมและความไว้วางใจระหว่างสมาชิก และเพื่อเป็นการ
พิทักษ์ปกป้องดูแลกันเองซึ่งจะลดโอกาสการถูกเอารัดเอาเปรียบจากภายนอก
ให้เหลือน้อยที่สุด เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมี ๒ ประเภท ดังนี้

๑. เงินทุนดำเนินการ

เป็นเงินทุนที่นำไปทำกิจกรรมของกลุ่ม เช่น การให้กู้ยืม การบริหารศูนย์สาธิต
การตลาด ยุ้งฉาง ธนาคารข้าว เป็นต้น เงินจำนวนนี้ได้มาจากเงินสะสมของสมาชิก
เงินที่รับฝาก เงินอุดหนุนจากหน่วยงานต่างๆ หากสมาชิกผู้ใดลาออกจะต้อง
คืนเงินสะสมแก่สมาชิกผู้นั้น

๒. เงินทุนสำหรับใช้เป็นค่าใช้จ่าย

เป็นเงินทุนสำหรับใช้จ่ายในการบริหารงานของกลุ่ม เช่น ค่าสมุด ดินสอ ปากกา
รวมถึงค่าใช้จ่ายในการติดต่อประสานงานต่างๆ เงินจำนวนนี้ได้มาจากค่าสมัคร
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินจากการจัดสรรผลกำไรบางส่วนที่ระบุให้นำมาใช้
ในการบริหารจัดการ

ทั้งนี้ การเก็บรักษาเงินทุนของกลุ่มทำได้โดยการฝากไว้กับธนาคาร
แยกเป็น ๒ บัญชี คือ

- บัญชีฝากประจำ ได้แก่ เงินสัจจะสะสมของสมาชิกและเงินบริจาคที่มี
วัตถุประสงค์เป็นเงินทุนของกลุ่ม
- บัญชีเผื่อเรียก ได้แก่ เงินค่าสมัคร เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินค่าปรับ
ค่าบริการต่างๆ

ชุมชนด้วยหลัก “คุณธรรม”

คุณธรรม ๕ ประการ	ต้องทำอะไร
ความซื่อสัตย์ต่อกัน	● ส่งเงินสัจจะตามกำหนด
	● ต้องส่งเงินกู้ตามสัญญา ไม่คดโกงเพื่อนสมาชิก
ความเสียสละ	● การให้เพื่อนสมาชิกที่มีความเดือดร้อนมากกว่า กู้เงินก่อน
	● เสียสละเวลา/ร่างกายเข้าร่วมประชุมกลุ่ม และร่วมมือช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม
ความรับผิดชอบ	● การส่งเงินสัจจะตามกำหนด ณ ที่ทำการกลุ่ม
	● การส่งคืนเงินกู้ตามสัญญา
	● การเข้าร่วมประชุมกลุ่มและร่วมมือ ในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม
ความเห็นอกเห็นใจกัน	● เห็นใจเพื่อนสมาชิกที่เดือนร้อนให้กู้เงินก่อน
	● คนมีเงินเห็นใจคนจนโดยนำเงินมาฝากกับกลุ่ม เพื่อเพิ่มทุนให้กลุ่มฯ และตัวเองก็ได้เงินปันผล และดอกเบี้ยเมื่อสิ้นปีเป็นการตอบแทนความดี
	● เห็นใจประธาน และกรรมการที่เสียสละเวลา/ร่างกายทำงานให้กลุ่มฯ
ความไว้วางใจกัน	● ไว้วางใจเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินไปว่า นำมาส่งคืนแน่นอน เพราะนำไปใช้ประกอบอาชีพ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อนๆ สมาชิกช่วยกันดูแล
	● ไว้วางใจประธาน และกรรมการที่มาทำหน้าที่

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นองค์กรที่รวมเอาคนที่รู้จัก เพื่อแสวงหาแนวทางใหม่ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งสำคัญที่จะทำให้การรวมตัวของสมาชิกเหนียวแน่น สามารถทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ คุณธรรมของสมาชิก ซึ่งมี ๕ ประการ ดังนี้

๑. ความซื่อสัตย์ต่อกัน

หมายถึง การสร้างสัจจะต่อตนเองในการประหยัด อดออมอย่างสม่ำเสมอ และการซื่อสัตย์ต่อกลุ่มในการถือหุ้นหรือฝากเงินในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เมื่อกู้เงินไปแล้ว ก็ใช้คืนเงินตามสัญญา

๒. ความเสียสละ

หมายถึง ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งที่ดีให้แก่งาน ไม่มีจิตใจคับแคบ เช่น หากเพื่อนมีความเดือดร้อน ก็จะทำให้เพื่อนได้กู้เงินก่อน ซึ่งการเสียสละนี้จะเป็นการผูกมิตรไมตรีระหว่างสมาชิก สร้างนิสัยให้เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม

๓. ความรับผิดชอบ

หมายถึง การร่วมมือกับกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยการเข้าร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอต่อการบริหารงานกลุ่ม ความรับผิดชอบ ดังกล่าวจะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถแก้ปัญหาของสมาชิกได้อย่างมีพลัง

๔. ความเห็นอกเห็นใจ

หมายถึง เป็นความรู้สึกร่วมถึงความรู้สึกภายในใจของเพื่อนสมาชิก หากเกิดความเข้าใจต่อกันแล้วจะทำให้กิจกรรมที่ทำร่วมกันทุกอย่างราบรื่นไปด้วยดี ความเห็นอกเห็นใจอาจแสดงออกด้วยการกล่าวคำรู้สึกที่ดี เช่น การให้กำลังใจ คณะกรรมการที่เสียสละแรงกายแรงใจมาทำงานให้กับกลุ่ม เป็นต้น

๕. ความไว้วางใจกัน

หมายถึง การแสดงความรู้สึกทางบวกต่อความคาดหวังที่มีต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น การไว้วางใจเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินไปว่านำเงินไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์และจะนำเงินมาชำระคืนได้ ความไว้วางใจต่อการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ เป็นต้น ความไว้วางใจดังกล่าวจะนำมาซึ่งความยุติธรรมที่สมาชิกทุกคนจะได้รับบริการจากกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของคนในสังคมเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์และกระบวนการในการดำเนินงานที่มั่นใจได้ว่า บุคคลที่เข้ามารวมกันในกลุ่มจะมีคุณสมบัติเหมาะสม สามารถร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่มได้อย่างดี สาระสำคัญของการเป็นสมาชิกกลุ่มจึงควรประกอบไปด้วย การเป็นผู้มีอายุตามเกณฑ์ที่เหมาะสม อยู่ในวงสังคมที่มีความสัมพันธ์เดียวกัน มีความประพฤติดี มีศีลธรรม และมีความศรัทธา เห็นชอบในคุณค่าของการรวมกลุ่มออมทรัพย์ที่จะมีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคม ดังนั้น สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงแบ่งประเภทได้ ดังนี้

๑. สมาชิกสามัญ

ประกอบด้วยสมาชิกก่อตั้งที่มีความสนใจและศรัทธาในหลักการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มขึ้น และหมายรวมถึงสมาชิกที่มีความสนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม แล้วได้ทดลองส่งเงินสัจจะตามวิธีการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยทั่วไปหากทดลองสัจจะไม่น้อยกว่า ๓ เดือน ก็ถือว่า มีสัจจะที่เชื่อถือได้ สมควรเป็นสมาชิกถาวรของกลุ่มต่อไป

๒. สมาชิกวิสามัญ

เป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ที่อยู่ในชุมชน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี ประสงค์จะส่งเงินสัจจะและสมัครเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยประธานกลุ่มเป็นผู้สมัครในนามของกลุ่ม

๓. สมาชิกพิเศษ (กิตติมศักดิ์)

เป็นบุคคลภายนอกชุมชนที่มีศรัทธาและมีความสนใจ สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม นำเงินมาฝากไว้ แต่ไม่มีสิทธิ์กู้ยืมเงินจากกลุ่ม ได้แก่ บุคคลจากหมู่บ้าน/ตำบลอื่น ข้าราชการทั่วไป รวมถึงเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในพื้นที่

๒๐

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สร้าง

โรงเรียนผู้นำวิถีประชาธิปไตย

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นกิจการที่สมาชิกร่วมมือกันทำงาน ซึ่งเป็นการทำงานกับคนหมู่มาก จึงให้สมาชิกเลือกตั้งเพื่อนสมาชิกที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ ความเสียสละ ให้มาทำงานแทนสมาชิกทุกคน เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักควบคุมตนเอง บริหารงาน และตัดสินใจกันเอง ตามวิถีประชาธิปไตย โดยคณะกรรมการบริหารฯ ประกอบด้วย ๔ คณะ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ

ทำหน้าที่พิจารณารับสมาชิก การรับฝากเงิน การจัดทำงบดุลทางการเงิน และการจัดสรรเงินปันผลแก่สมาชิก

๒. คณะกรรมการเงินกู้

มีหน้าที่พิจารณาคำขอกู้ของสมาชิก ต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่มีการพิจารณาเงินกู้ และคอยติดตามเยี่ยมเยียนความเคลื่อนไหวของสมาชิกผู้กู้เงิน

๓. คณะกรรมการตรวจสอบ

มีหน้าที่ตรวจสอบกิจการของกลุ่ม กรณีที่กรรมการบริหารฯ ดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ มีอำนาจในการสั่งพักกรรมการได้ และตรวจสอบทุกครั้งต้องทำบันทึกหรือรายงานให้คณะกรรมการอำนวยการทราบด้วย

๔. คณะกรรมการส่งเสริม

มีหน้าที่ให้ความรู้แก่สมาชิก เพื่อสร้างความเข้าใจอันถ่องแท้ถึงหลักการของกลุ่มและพัฒนาคุณธรรมของสมาชิก ทั้งนี้ อาจเชิญผู้มีความรู้ความสามารถ หรือผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นวิทยากรแก่กลุ่มด้วยก็ได้

ทั้งนี้ คณะกรรมการทั้ง ๔ คณะ ต้องปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการบริหารฯ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ

- ทำงบประมาณ รายรับ-รายจ่าย ของกลุ่ม
- แต่งตั้งที่ปรึกษาของกลุ่ม
- กำหนดระเบียบต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อบังคับสำหรับกลุ่ม
- จัดให้มีการเลือกตั้งซ่อม แทนคณะกรรมการที่ว่างลง
- จ้างหรือแต่งตั้งพนักงานประจำตามความจำเป็น

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

วิทยาลัยฝึกหัดนักรธุรกิจ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นองค์กรทางการเงิน ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงการส่งเสริมให้สมาชิกเกิดการประหยัดและออมทรัพย์เพื่อเสริมสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิก ครอบครัว และสังคม โดยกิจกรรมพื้นฐานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตประกอบด้วย

๑. การดำเนินการทางการเงิน

ส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินมาออมทรัพย์ในรูปของเงิน ค่าหุ้น โดยจะต้องมาสะสมเงินหุ้นอย่างสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสัจจะสะสม” เพื่อเป็นกองทุนสำหรับสมาชิกที่เดือดร้อนให้กู้ยืมเมื่อถึงคราวจำเป็น สมาชิกต้องมีหน้าที่นำเงินมาฝากไว้กับกลุ่มเป็นเงินที่นอกเหนือจากการสะสมของสมาชิก เพื่อเป็นการระดมทุน และสมาชิกจะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบดอกเบี้ย

๒. การดำเนินธุรกิจ

เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ยุ้งฉาง บั่มน้ำมัน ลานตากผลผลิต โรงสีข้าว กองทุนปืยชีวภาพ เป็นต้น เป็นการฝึกหัดการดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังผลกำไรเพื่อนำไปดำเนินกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังสนับสนุนเงินกู้ให้กับสมาชิกที่เป็นชาวบ้านในชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มผู้ผลิตผู้ประกอบการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นำไปเป็นเงินทุนในการลงทุนในการประกอบอาชีพและในศูนย์สาธิตการตลาดเป็นแหล่งกระจายสินค้า OTOP ในพื้นที่

๕. การจัดสวัสดิการ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องนำเงินจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีมาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การรักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ ทุนการศึกษา ทุนสาธารณประโยชน์ ฯลฯ

๖. การส่งเสริมคุณภาพชีวิต

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงต้องส่งเสริมสมาชิกในการพัฒนาอาชีพให้เกิดรายได้ โดยกลุ่มมีบทบาทด้านการสนับสนุนเงินทุน รวมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยมั่นคง

ส่วนที่ ๓

พัฒนาการกับการส่งเสริมการจัดตั้ง
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แนวทางการจัดตั้ง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” มองดูเผินๆ เป็นเรื่องง่ายสำหรับพัฒนากรในการจัดตั้งเพียงแต่รวบรวมผู้สนใจ ๑๐-๒๐ คน ที่พอจะมีรายได้ส่ง เป็นเงินสักจะสะสมได้ ๑๐-๒๐ บาท แล้วนำเงินมาสะสมรวมกันเดือนละครั้ง นำเงินดังกล่าวไปฝากไว้กับธนาคาร เมื่อครบกำหนดก็ถอนมาให้ผู้จำเป็นต้องใช้เงินกู้ยืมไปประกอบอาชีพโดยคิดดอกเบี้ยตามข้อตกลงของกลุ่ม ทว่าในความเป็นจริงแล้ว การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนั้น ไม่ใช่เรื่องที่พัฒนากรนึกจะจัดตั้งขึ้นก็ทำได้เลย เนื่องจากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพที่จะช่วยเหลือตนเองและร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเองได้ด้วยตนเอง จึงต้องมีการสร้างความเข้าใจประชาสัมพันธ์แนวความคิดการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแก่ชาวบ้านหลายครั้ง เมื่อเห็นว่าชาวบ้านไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้แต่อย่างใด ก็ไม่จำเป็นจะต้องจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านแห่งนั้น เพียงระลึกเสมอว่าการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องเกิดจากความต้องการของชาวบ้านเองแต่หากมีชาวบ้านสนใจอยากจะทำกลุ่มขึ้น ก็ให้ชาวบ้านรวมกลุ่มผู้สนใจด้วยกันก่อนแล้วพัฒนากรประชุมชี้แจงให้ทราบถึงรูปแบบวิธีการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้กลุ่มทราบอีกครั้ง เพื่อประกอบการตัดสินใจขั้นสุดท้าย โดยการชี้แจงต้องแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนด ซึ่งหากฝึกให้ประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกอาชีพ ได้สร้างคุณธรรมและฝึกสัจจะให้เกิดขึ้นในจิตใจของแต่ละคนแล้ว จะเข้ามาช่วยเหลือกันอย่างแท้จริง ตามอุดมการณ์ที่ว่า ช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดำเนินงานในรูปแบบประชาธิปไตย สำหรับขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑) ขั้นตอนก่อนการจัดตั้งกลุ่ม

เป็นการเตรียมความพร้อมในการวางแผนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยการเผยแพร่แนวคิด และประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงลักษณะของการดำเนินงาน

๒) ขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่ม

เป็นการชี้แจงกลุ่มผู้สนใจที่รวมตัวกันจะจัดตั้งกลุ่ม การรับสมัครสมาชิก การจัดทำระเบียบข้อตกลงต่างๆ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๓) ขั้นตอนภายหลังการจัดตั้งกลุ่ม

เป็นการติดตาม สนับสนุนการทำงานโดยพัฒนากร ตลอดจนเป็นที่ปรึกษา และประสานการทำงานกลุ่มกับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มดำเนินงานด้วยความราบรื่น

ก่อนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ขั้นตอนที่ ๑ ก่อนการจัดตั้งกลุ่ม

๑. ศึกษาข้อมูลจปฐ. กชช.๒ค. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพปัญหาต่างๆ ของชุมชน
๒. วิเคราะห์ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ ด้านการออมเงิน และการกู้หนี้ยืมสินนอกระบบร่วมกับผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในชุมชน
๓. เผยแพร่แนวคิดเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแก่ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มที่อยู่ในชุมชน
๔. ฝึกอบรมผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มที่อยู่ในชุมชน ให้เข้าใจหลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้ผู้นำกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ประสบความสำเร็จถ่ายทอดประสบการณ์และศึกษาดูงาน จากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ
๖. ให้ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มที่อยู่ในชุมชน ที่ผ่านการฝึกอบรมเผยแพร่แนวคิดและรวบรวมผู้สนใจ

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“ก่อนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” พัฒนาการ

ต้องเป็นผู้กระตุ้นให้ชาวบ้านได้ศึกษาสภาพปัญหาความยากจนของคนในหมู่บ้าน วิเคราะห์ปัญหาร่วมกับคนในหมู่บ้านหาข้อยุติ เหตุผลความจำเป็นของการเก็บออมเงิน โดยกระบวนการเวทีประชาคมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ทุกคนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสำรวจความพึงพอใจ จากการแสดงความคิดเห็นดังกล่าว ขอมติจากเวทีควรมีการจัดตั้งหรือไม่ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสมาชิกที่ร่วมจัดตั้งกลุ่มมีความเข้าใจชัดเจนถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ตามแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกรมการพัฒนาชุมชน มีอุดมการณ์ช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ สำหรับการมองปัญหาภาพรวมของชุมชนโดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลจปฐ. กชช.๒ค. รวมถึงสารสนเทศชุมชนอื่นๆ ในเบื้องต้นพัฒนาการอาจแนะนำให้ชาวบ้านศึกษารายละเอียดในข้อมูลจปฐ. ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลหมู่บ้านทั่วไปก่อนให้ดูข้อมูลของหมู่บ้าน ในส่วนที่ตกเกณฑ์หรือไม่บรรลุเป้าหมายแล้วนำในส่วนนั้นมาวิเคราะห์เป็นจุดอ่อนของหมู่บ้าน ซึ่งหมู่บ้านต้องคิดแก้ปัญหาจากจุดอ่อนที่มีอยู่เป็นความต้องการลำดับต้นๆ แล้วลองคิดแก้ไขปัญหาก็โครงการ กิจกรรม ในการแก้ไขจุดอ่อนนั้นๆ เพื่อให้หมู่บ้านมีความเข้มแข็งขึ้น ต่อมาจึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการตกเกณฑ์ข้อรายการได้ ให้ความรู้เกี่ยวกับวงจรแห่งความยากจน และการใช้จ่ายที่จะเข้าสู่วงจรแห่งความจนด้านการใช้จ่ายเงิน แล้วลองช่วยกันคิดโครงการ กิจกรรม แก้ปัญหาเพื่อการยกระดับครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ ท้ายสุดจึงกระตุ้นด้วยแนวคิดของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตพัฒนาการควรแนะนำชาวบ้านเกี่ยวกับความสำคัญของการมีเงินทุนที่เพียงพอ ที่พร้อมจะสนับสนุนการประกอบอาชีพที่จะสร้างรายได้แก่ตัวเขา ตามความพร้อมและความถนัดหรือบางครัวเรือนที่มีอาชีพหลักที่มั่นคงอยู่แล้ว การมีทุนเพิ่มก็เพื่อยกระดับรายได้ เป็นการเปิดโอกาสให้ครัวเรือนได้เลือกอาชีพเสริมได้ตรงกับความต้องการ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้พัฒนาการต้องศึกษาข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สามารถชี้ให้ชาวบ้านเห็นถึงความจำเป็นของการช่วยเหลือเกื้อกูลด้านเงินทุน อันจะส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนฐานรากเข้มแข็ง เศรษฐกิจของประเทศจึงจะเจริญได้

การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ขั้นตอนที่ ๒ การจัดตั้งกลุ่ม

๑. ประชุมประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อชี้แจงหลักการแนวคิด
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างชัดเจน
๒. ให้ประชาชนลงมติด้วยความสมัครใจ
๓. รับสมัครสมาชิก
๔. เลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
๕. ร่างระเบียบข้อตกลงกลุ่มเบื้องต้น กำหนดวันส่งเงินสัจจะสะสม
๖. จัดทำเอกสาร ทะเบียน บัญชี สมุดสัจจะสะสม
๗. กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน
๘. รายงานให้อำเภอรอบเพื่อประสานงานกับธนาคาร

“การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” เป็นขั้นตอนท้ายสุดของการกระตุ้นแนวคิดของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แก่กลุ่มชาวบ้านที่สนใจมารวมตัวกัน เพื่อต่อยอดให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินอย่างยั่งยืน ทั้งยังสามารถพัฒนาสติปัญญา และความเป็นอยู่ของชาวบ้านด้วย เมื่อทุกคนที่สนใจเข้าร่วมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เข้าใจและรับรู้ เห็นพ้องต้องกันเป็นครั้งสุดท้าย จึงลงมติจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รับสมัครสมาชิก เลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ร่างระเบียบ ตลอดจนจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ ตามลำดับ อนึ่ง การทำงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะประสบผลสำเร็จในระยะยาวได้ พัฒนาการเป็นผู้ที่จะชี้ให้ชาวบ้านได้เห็นว่าการดำเนินของกลุ่มที่ได้ยึดหลักการและแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจในแนวทางที่ถูกต้อง แบบค่อยเป็นค่อยไป ร่วมกันเรียนรู้ สร้างนิสัยรักการออมให้เกิดขึ้นเป็นนิสัย ยึดมั่นในคุณธรรม ๕ ประการ จะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีระบบบริหารจัดการที่เข้มแข็ง สมาชิกเข้าใจและปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม เกิดระบบบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล สามารถเป็นต้นแบบที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีตามวิถีพอเพียง เมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ก็จะเป็นการสร้างกำลังใจให้คณะกรรมการบริหารกลุ่ม รวมทั้งเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกระดับอีกด้วย ดังนั้น พัฒนาการ คือบุคคลสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งที่ผ่านมากรมการพัฒนาชุมชนได้พัฒนาศักยภาพของพัฒนากรให้เป็นผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาโดยตลอด ควรที่พัฒนากรจะหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งความรู้ที่เกี่ยวข้องในงาน และความรู้ด้านเศรษฐกิจ สังคม และบริบททางสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา อันจะทำให้งานของกรมพัฒนาชุมชนในภาพรวมสำเร็จเป็นไปตามวิสัยทัศน์ของกรมการพัฒนาชุมชน ที่ว่า

“ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง”

ภายหลังการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ขั้นตอนที่ ๓ ภายหลังการจัดตั้งกลุ่ม

๑. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทำหนังสือประสานงานกับธนาคารในพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่ม
๒. พัฒนาการเข้าร่วมประชุมทุกครั้งในวันส่งเงินสัจจะสะสมของสมาชิก
๓. ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการและสมาชิก
๔. ควรจัดให้มีการประชุม ฝึกอบรม ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
๕. รายงานผลความก้าวหน้า
๖. เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี
๗. ร่วมกับคณะกรรมการ/สมาชิกพัฒนากลุ่มให้ก้าวหน้า

“ภายหลังการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต”

พัฒนากรต้องตระหนักถึงปัญหาในระยะแรกของการจัดตั้งกลุ่ม ที่อาจจะเกิดขึ้น ในสถานการณ์ต่างๆ ได้แก่

๑. การไม่ได้รับความเชื่อถือจากคนในชุมชน เพราะเคยมีกลุ่มในลักษณะเดียวกัน ไม่ประสบความสำเร็จในการบริหารงาน
 ๒. ไม่มีกลุ่มต้นแบบที่ดีที่จะเป็นตัวอย่างให้แก่กลุ่ม อาจแก้ไขได้โดยการไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับกลุ่มภายนอกชุมชน
 ๓. การปล่อยเงินกู้ เช่น สมาชิกใช้สิทธิคนอื่นมากู้ คนคำประกันไม่รู้ อาจแก้ไขโดยให้ใช้ สำเนาบัตรประชาชนเป็นหลักฐานในการกู้ และรับรองสำเนาถูกต้อง
 ๔. การเก็บเงินสัจจะไม่ตรงเวลาที่กำหนดและการขาดประชุม อาจแก้ไขโดยกำหนดเวลา ที่แน่นอน และมีมาตรการที่ใช้ในการประกอบการกู้ เช่น ลดวงเงินการกู้กรณีที่มีการ ขาดส่งเงินกู้ ๓ เดือนขึ้นไป คณะกรรมการจะมีการติดตามหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร และร่วมกันแก้ไขปัญหา
 ๕. การส่งเงินกู้ของสมาชิก อาจแก้ไขโดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกเพิ่มผู้ค้ำประกันจาก ๒ คน เป็น ๔ คน อนุมัติวงเงินใหม่ให้ เพื่อนำไปชำระหนี้เก่า
 ๖. ความปลอดภัยการฝาก-ถอนเงินจำนวนมาก อาจติดต่อธนาคารออมสิน ให้ส่งเจ้าหน้าที่ มารับ-จ่ายเงิน ณ ที่ทำการกลุ่ม
 ๗. เงินฝากสัจจะเหลือในบัญชีมากเกินไป อาจแก้ไขโดยการนำไปซื้อสลากออมสิน
- จากปัญหาหลายๆ ข้อ ที่กล่าวมานี้ ภายหลังการจัดตั้งกลุ่ม พัฒนาก็ยังคงมีบทบาท ในการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จัดตั้งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในระยะแรกอาจต้องหมั่นเข้าไปติดตามการทำงานของกลุ่ม โดยเฉพาะการอำนวยความสะดวกเรื่องการประสานงานกับธนาคารเกี่ยวกับข้อตกลงต่างๆ รวมทั้งเป็นพี่เลี้ยง ให้กับกลุ่ม กระตุ้นให้มีการนำปัญหามาปรึกษาหารือด้วยการประชุมกลุ่มเสมอ

เอกสารที่ต้องจัดเตรียม ในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ระยะเริ่มจัดตั้ง

๑. ใบสมัครเป็นสมาชิก
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๒. สมุดสัจจะสะสมทรัพย์
ของสมาชิก
๓. ทะเบียนรายชื่อสมาชิก
๔. ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม/
เงินสัจจะสะสมพิเศษ
๕. สมุดบันทึกการประชุม
๖. แบบฟอร์มหนังสือยินยอม
ของผู้ปกครอง กรณีสมาชิก
ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
๗. สมุดบัญชี ได้แก่
 - บัญชีเงินสด-เงินฝาก
ธนาคาร (ส.)
 - บัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.)
 - บัญชีรายจ่ายและทรัพย์สิน (จ.)
 - งบกำไร-ขาดทุน
 - งบดุล

หลังจากจัดตั้งกลุ่มแล้ว

มีเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้
รายตัว
๒. ทะเบียนคุมสัญญากู้เงิน
๓. แบบฟอร์มสัญญากู้เงิน

แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ดี” เป็นกลุ่มที่สมาชิกกลุ่มมีคุณธรรมดี ชาติสัจจะน้อย มีกิจกรรมของกลุ่มที่ต่อเนื่อง เพิ่มพูนรายได้แก่สมาชิกกลุ่มให้เห็นผลจริงจัง และคณะกรรมการดำเนินการในรูปประชาธิปไตยจริงๆ กลุ่มสามารถบริหารงานได้ด้วยตนเอง และครบวงจรธุรกิจคือ สามารถผลิตและจำหน่ายได้ราคายุติธรรมรู้จักขยายผล การดำเนินงานให้กว้างขวางยิ่งๆ ขึ้น ดังนั้น การที่จะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่จัดตั้งขึ้น เป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ดี จะต้องมีการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี ซึ่งเอกสารสำหรับการดำเนินงานของกลุ่มเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เป็นส่วนกำหนดการ ดำเนินงาน รวมทั้งเป็นหลักฐานอ้างอิงต่างๆ เมื่อจัดตั้งกลุ่มแล้วต้องดำเนินการตามเอกสาร จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ เอกสารสำคัญที่กลุ่ม ต้องใช้ดำเนินงานได้แก่ ใบสมัครสมาชิก สมุดสัจจะสะสมทรัพย์ ทะเบียนรายชื่อสมาชิก ทะเบียนคุมเงิน สมุดบันทึกการประชุม ตลอดจนเอกสารการติดต่อกับธนาคาร ทั้งนี้ เป็นหน้าที่ของพัฒนากรจะต้องส่งรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ ที่เหรียญกษาปณ์ หรือพัฒนากรเอง รายงานประจำเดือน โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารเหล่านี้ เสนอผู้บังคับบัญชาทราบความเคลื่อนไหวของกลุ่มแต่ละกลุ่มไปตามลำดับชั้น ให้ทราบถึง ความเคลื่อนไหวของกลุ่ม ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค กิจกรรม ของกลุ่มแต่ละเดือน การปฏิบัติการกิจในอันที่จะเพิ่มผลผลิตมากขึ้นของสมาชิกแต่ละคน โดยวัตถุประสงค์ของการที่ต้องรายงานผลงานให้กรรมการพัฒนาชุมชนทราบ เพื่อเป็น แนวทางในการที่กรรมการพัฒนาชุมชนสนับสนุนการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ เช่น จัดพิมพ์เอกสารสนับสนุนการดำเนินงานใช้เป็นแนวทางในการให้การสนับสนุนและกำหนด นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และกรมการพัฒนาชุมชนใช้เป็นข้อมูล ในการวางแผนโครงการ กิจกรรมใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหาร เมื่อท้องที่ตำบลใด พัฒนากรได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นแล้ว ต้องรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นประจำ ทุกเดือนโดยเฉพาะในเดือนก่อตั้ง และควรจะได้จัดส่งรายงานการประชุมสมาชิกก่อตั้ง และ บัญชีรายชื่อคณะกรรมการบริหารกลุ่ม หรือรายชื่อสมาชิกกลุ่ม แนบพร้อมไปกับแบบรายงานด้วย

ภาคผนวก

“ ข้อคิด สะกิด เตือนใจ สำหรับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน
ในการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ”

ข้อสังเกตในการจัดตั้ง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- ๑) อย่ารวบรัดให้กลุ่มจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเร็วเกินไป โดยที่ กลุ่มมักไม่เข้าใจ “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” อย่างถ่องแท้
- ๒) การบรรยายเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แต่ละครั้งแก่กลุ่ม พัฒนาการจะต้องมีเอกสารที่สามารถให้กลุ่มได้รู้จัก ได้เห็น ได้ซักถาม จะต้องให้มีติดตัวไปด้วยทุกครั้ง
- ๓) หลังจากการประชุมกลุ่มครั้งแรกไปแล้ว ควรให้สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมครั้งแรกไปเผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไประยะหนึ่ง พร้อมทั้งกำหนดวันประชุมในครั้งต่อไปไว้ให้แน่นอน เพื่อพิจารณาร่วมกันว่าจะจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือไม่
- ๔) การประชุมแต่ละครั้งให้พัฒนากรจดมติที่ประชุมทุกครั้งโดยเฉพาะเรื่องสำคัญๆ เช่น ค่าธรรมเนียม ค่าหุ้น กำหนดการให้กู้ ยืม กำหนดวันเวลาส่งเงินสัจจะสะสม และอื่นๆ เป็นต้น
- ๕) เงินทุนหมุนเวียน ให้กลุ่มกู้ ยืม ไปสมทบกับกลุ่มที่สามารถดำเนินการได้มั่นคงและก้าวหน้า
- ๖) ในการจัดตั้ง พัฒนาการจะต้องเตรียมเอกสารต่างๆ ให้พร้อมและจะต้องช่วยแก้ไขให้คำแนะนำ และร่วมดำเนินการในแต่ละขั้นตอน โดยให้คณะกรรมการแต่ละคนเข้าใจในแนวทางเดียวกัน ในระยะเริ่มแรกจะต้องช่วยเหลือในการทำบัญชีต่างๆ ก่อน

ข้อสังเกตการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ภายหลังการจัดตั้งเรียบร้อยแล้ว

- ๑) คณะกรรมการทั้ง ๔ คณะ จะต้องอุทิศตนและเสียสละเวลามากพอสมควรในระยะแรก เพื่อพิจารณาระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม พร้อมทั้งกำหนดแผนงานที่จะดำเนินงาน
- ๒) การดำเนินงานควรยึดแนวสหกรณ์อเนกประสงค์ คือ ดำเนินการแบบธนาภิข (สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์) การซื้อ การขาย เป็นต้น
- ๓) การจัดตั้งร้านค้า (ศูนย์สาธิตการตลาด) ให้ตั้งโดยกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นผู้ลงทุน แต่ต้องเป็นข้อตกลงของคณะกรรมการบริหารและที่ประชุมใหญ่อนุมัติ มีระเบียบว่าด้วยการแบ่งกำไรให้สมาชิกแยกต่างหาก จากระเบียบของกลุ่ม
- ๔) เมื่อแรกตั้งร้านค้าควรให้บริการเฉพาะสมาชิกเท่านั้น ต้องขายตามราคาตลาด และยึดหลักสหกรณ์ คือ ขายด้วยเงินสดแบ่งกำไร (เงินปันผล/เฉลี่ยคืน) ให้สมาชิก
- ๕) เมื่อร้านค้ามีความก้าวหน้า ให้จัดหาสถานที่เปิดร้านที่สะดวกและเหมาะสม มีคณะกรรมการของร้าน มีลูกจ้างขายของและขายหุ้นให้กับสมาชิกที่สมัครเป็นสมาชิกของร้านค้า
- ๖) กลุ่มสามารถดำเนินการในเรื่องต่างๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้แก่กลุ่ม เช่น การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก การจัดสร้างยุ้งฉาง โรงงานแปรงมัน โรงสี หรือประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น เลี้ยงปลา จักสาน นอกเหนือจากการสะสมทุน
- ๗) คณะกรรมการบริหารต้องยึดหลักปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับของกลุ่มในการบริหารการเงินของสมาชิกกลุ่ม การที่จะใช้เงินทุนของกลุ่มเพื่อลงทุนในกิจการใดๆ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ก่อน
- ๘) กิจกรรใดที่กลุ่มลงทุนดำเนินการ ให้จัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย แยกต่างหาก
- ๙) กลุ่มจะต้องจัดให้มีสิ่งเหล่านี้ไว้ให้พร้อมตลอดเวลา : ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิก สมุดสัจจะสะสม ใบสำคัญรับเงิน ใบสำคัญจ่ายเงิน (กลุ่มจัดทำขึ้นเอง) แบบคำขอกู้ สัญญาการกู้ สมุดบัญชีรายจ่าย รายรับ(สมุดเบอร์ ๒ จัดทำแทนได้) ฯลฯ
- ๑๐) กลุ่มที่ดำเนินการได้ก้าวหน้าและมั่นคงพอสมควรแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะจ้างผู้จัดการเพื่อเป็นผู้ดำเนินการด้านต่าง ๆ ได้เต็มที่
- ๑๑) เสร็จญัก ต้องจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันเสมอ และต้องทำงบดุลของกลุ่มทุกสิ้นปี และต้องมีการตรวจสอบบัญชีของกลุ่ม โดยให้เจ้าหน้าที่การเงินสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเป็นผู้รับรองการตรวจสอบบัญชี

ข้อเตือนใจสำหรับพัฒนากรและเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- ๑) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการเงิน จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อบังคับของกลุ่มโดยเคร่งครัดและเฉียบขาด
- ๒) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกลุ่มที่ผูกพันทางสิทธิ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กลุ่มจะเลิกกิจการไปง่ายๆ อย่างกลุ่มอื่นไม่ได้ หากผิดพลาดต้องชดใช้เงินตามกฎหมาย
- ๓) การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการพัฒนาคน จงอย่ากำหนดเงินสะสมตามตัวให้แก่สมาชิก แต่ต้องให้เป็นไปตามอำนาจที่สมาชิกตกลงใจตามขีดความสามารถของเขาเอง
- ๔) การจัดทำบัญชี จัดทำกิจกรรมต่างๆ พัฒนากรหรือเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนต้องให้คำแนะนำในลักษณะที่กรรมการและสมาชิกกลุ่มปฏิบัติเองได้ในอนาคต ไม่ใช่ไปทำแทน
- ๕) ควรติดตาม สอบถาม ให้คำแนะนำ ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเป็นเนืองนิตย์ จะทำให้กลุ่มสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพเป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้

อ้างอิง

- คำแสน ประเสริฐสุข. “การแก้ไขปัญหาคความยากจน.” จากเว็บไซต์ http://kmcdd.ecgates.com/kmblog/other_diary_post_display.php?diaryid=5291&userid=410.
- ประดิษฐ์ ทิพย์รักษ์. “คนภูเขียวเรียนรู้ความยากจน.” จากเว็บไซต์ http://kmcdd.ecgates.com/kmblog/other_diary_post_display.php?diaryid=4738&userid=1284.
- ประไพรัตน์ พรหมสูงยาง. “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ภูมิใจ.” จากเว็บไซต์ http://kmcdd.ecgates.com/kmblog/other_diary_post_display.php?diaryid=3002&userid=1733.
- รัตติยา สุตระ. “การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกรณีที่ไม่เคยมีกลุ่มออมทรัพย์มาก่อน.” จากเว็บไซต์ http://www3.cdd.go.th/narathiwat/j/index.php?option=com_kunena&Itemid=112&func=view&catid=81&id=250.
- รุ่งเพชร รัตนบุศย์. “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.” จากเว็บไซต์ http://kmcdd.ecgates.com/kmblog/other_diary_post_display.php?diaryid=4877&userid=1706.
- วาสนา กัลยาฮุต. “การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” จากเว็บไซต์ http://kmcdd.ecgates.com/kmblog/other_diary_post_display.php?diaryid=5256&userid=395.
- อนันต์ รักมิตร. “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สร้างงาน สร้างรายได้ เสริมสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์.” http://kmcdd.ecgates.com/kmblog/other_diary_post_display.php?diaryid=6265&userid=331.
- อาชวี ไทยประยูร. “พลิกฟื้นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.” จากเว็บไซต์ http://kmcdd.ecgates.com/kmblog/other_diary_display.php?userid=1764.

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. “การดำเนินงานพัฒนาอาชีพและเงินทุน.” กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเดชา, มปป.
- กองปฏิบัติการ กรมการพัฒนาชุมชน. “คู่มือพัฒนากร การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.”
กรุงเทพมหานคร : ไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๒๒.
- กองปฏิบัติการ กรมการพัฒนาชุมชน. “การดำเนินงานพัฒนาอาชีพและเงินทุน.”
กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๓๔.
- กองพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม กรมการพัฒนาชุมชน. “คู่มือการจัดทำบัญชีและ
ทะเบียนเอกสารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกิจกรรมเครือข่าย.” กรุงเทพมหานคร :
บางกอกบล็อท-ออฟเซ็ทการพิมพ์, ๒๕๓๖.
- กองพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม กรมการพัฒนาชุมชน. “การจัดทำบัญชีศูนย์สาธิต
การตลาด.” กรุงเทพมหานคร : ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, ๒๕๔๑.
- กองพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม กรมการพัฒนาชุมชน. “สมุดบัญชีศูนย์สาธิต
การตลาด.” กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๔๑.
- กองพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม กรมการพัฒนาชุมชน. “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
และกิจกรรมเครือข่าย.” กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบล็อท, ๒๕๔๑.
- กองพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม กรมการพัฒนาชุมชน. “รูปแบบการดำเนินงาน
ศูนย์สาธิตการตลาด.” กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ ที เอ็น โปรดักชั่น จำกัด, ๒๕๔๕.
- กองพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม กรมการพัฒนาชุมชน. “องค์ความรู้ยุทธศาสตร์
เศรษฐกิจแบบพอเพียง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยวิธีการพัฒนาชุมชน.”
กรุงเทพมหานคร : ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, ๒๕๔๕.
- สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. “สารนำรู้ของกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต.” กรุงเทพมหานคร : บริษัท โกลเด้น ลีโอ จำกัด, ๒๕๕๐.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. “องค์ความรู้ : การดำเนินงาน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (สำหรับเจ้าหน้าที่).” กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน,
๒๕๕๓.

ผู้จัดทำ

ชื่อหนังสือ “แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต”

คณะที่ปรึกษา

นายขวัญชัย	วงศ์นิติกร	อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายอรรถพร	สิงห์วิชัย	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายเส่ง	สิงห์โตทอง	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน

คณะผู้จัดทำ

นางพืรดา	จริยะกุลญาดา	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมกองทุนชุมชน
นางวนิดา	ม่วงศิลป์ชัย	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นายชัยวุฒิ	ไชยชนะ	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นายอาทร	วีระเศรษฐกุล	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

เดือน/ปีที่จัดพิมพ์ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

“กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน
การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗

โดยการนำของ

ศาสตราจารย์ ดร. ยุวัฒน์ วุฒิเมธี

อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของ
สหกรณ์การเกษตรเครดิตยูเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจัดตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๗
ที่บ้านในเมือง หมู่ ๓ ต.ละงู อ.ละงู จ.สตูล และบ้านข่ามุง หมู่ ๖
ต.ข่ามุง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ ดำเนินการภายใต้ปรัชญา
ใช้หลักการออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน

ทำให้คนมีคุณธรรม ๕ ประการ คือ

- ๑) ความซื่อสัตย์ ๒) ความเสียสละ ๓) ความรับผิดชอบ
 - ๔) ความเห็นอกเห็นใจ ๕) ความไว้วางใจในหมู่สมาชิก
- เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนำมาดำเนินกิจกรรม ๔ ด้าน
- ๑) แหล่งเงินทุนประกอบอาชีพ
 - ๒) ดำเนินธุรกิจแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนของชุมชน
 - ๓) การสงเคราะห์และสวัสดิการ
 - ๔) พัฒนาศักยภาพกรรมการและสมาชิก”

“กรมการพัฒนาชุมชนภาคภูมิใจที่มีส่วนในการ
แก้ปัญหาทางการเงินของชุมชน ให้คนไทยพ้นจน”